

Bünyamin ZİLE

ORGANİK Hakkında Bilinmesi Gerekenler

Son yıllarda bir organik furçası aldı yürüdü. Köylü pazarına gidiyorum “Organik abi.,” “Köy domatesi abla.,” “Tarladan geliyor abi.” ile başlayan cümleleri sık sık duyuyorum. Sanki tarladan gelmeyecek, köyden gelmeyecek de uzaydan, aydan mı gelecek? diye kendi kendime sormadan edemiyorum. Köy yumurtası almak istedim sepet içerisinde istif edilmiş yumurtaları ince-

ledim, hepsi aynı ebatta “olamaz” dedim kendi kendime; aynı şeyi İstanbul’dan gelirken Bolu dağlarında bir şeyler yemek için durduğum yerde de görmüştüm. Köy yumurtası diye satan kişiye “bu yumurtalar neden hep aynı ebatta? Çiftlik yumurtasına benziyor.” diye sordüğümde “Tavuklar çiftlikte duruyor, buğdayla besliyoruz, abi. Fabrika yemi yemiyor” demişti. Buz gibi çiftlik yu-

murtası ve fenni yem... Yine bir gün pazara köy yumurtası almak için gittiğimde sepetteki yumurtaları inceleyen, yanıma bir köylü kadın geldi, elinde bir koli yumurta, kuşkulandım, oradan ayrılıp izlemeye başladım, kadın tezgahın arka tarafına geçti ve kolideki yumurtaları başka bir sepete istiflemeye başladı. Yumurtayı marketten al, sepete koy ve köy yumurtası; organik diye iki misli fiyata sat! "Benim vatandaşım işini bilir!" diyen bir büyüğümüz boşuna söylememişti bu sözü...

1990'lı yıllarda ben de organik ürün yetiştirme hevesine kapılmıştım. Elmaları, kirazları ilaçlamasan kurtlanıyor. Arpa, buğday gibi tahıllarda gübre kullanmazsan, yabancı ot ilacı yapmazsan verim üçte bire düşüyor. Nohut, fasulye gibi bakliyatlarda durum hakeza öyle. Meyve ve sebzelerde de farklı bir durum yok. Sık sık duyduğumuz "Gübresiz ürünleri daha tatlı." Sözü de rastgele söylenmiştir. Ürünün orijinal tadını alabilirsiniz; ama bu daha tatlı olduğu anlamına gelmez. Toprakta azot eksikse (dal) bitki büyümez, fosfor eksikse (döl) verim çok az olur; potasyum eksikse (bal) meyve yeterince tatlanmaz ve albenisi olmaz... Kısacası dostlar organik tarımdan ve üretilen üründen benim elde ettiğim deneyim budur.

Ne yapalım? Organik tarım yapılmasın mı? Organik ürün tüketmeyelim mi? Gibi sorular aklınıza gelecektir. Elbette tüketelim; ama dikkatli olalım, satılan ürün organik mi? Önce bundan emin olalım. Sadece organik sertifikası yeterli olmaz dostlar. Denetimler yeterince yapıyor mu? Pazara doğru bir biçimde ulaştırılıyor mu? Sertifika aldıktan sonra başka ürün katılıyor mu v.s... Organik tarım yapılacak arazi 2-3 yıl içinde bu tarıma hazır hale gelmiş mi? Ana yollardan uzak mı? Hemen yanı basında konvansiyonel ya

da geleneksel tarım yapılıyor mu? Kullanılan tohumlar GDO'suz mu? Fabrikalara yakın mı? Kimyasal gübre kullanılıyor mu? Toprak hazırlanırken fosil yakıt hiç kullanılmamış ya da en aza indirilmiş mi? Yabancı otlarla kültürel mücadele yapılıyor mu? Kullanılan organik gübre ne kadar organik? Kullanılan su ne kadar bu iş için uygun? Buna benzer pek çok sorulara doğru yanıt verebiliyorsanız ya da organik tarım yapılan yeri gidip gördüyseniz ve yapan kişiyi tanıyorsanız gönül rahatlığıyla organik ürünleri alabilir, tüketebilirsiniz. Demek istediğim köyden, tarladan gelmiş her ürün organik değildir. Hele hele hepsi aynı ebatta ise hiç değildir. İncelemeden, araştırmadan hemen satın almaya karar vermeyin. Yukarıda verdiğim yumurta örneğini göz önüne getirin. Sonuçta organik ürünü diğerlerinden 2-3 misli daha pahalıya alacaksınız. Bu işi istismar edenlere pirim vermeyin. Bu ürünlerin albenisi diğer ürünlerden az olacaktır. Belki şekli bozuk olacaktır. Tadı belki diğer ürünler kadar olmayacaktır; ama daha sağlıklı, vitamin, mineral ve iz mineral bakımından daha zengin olduğu iddia ediliyor. Yeri gelmişken hemen söyleyeyim, iddia edilenler büyük olasılıkla doğrudur; ama iyi tarım uygulamasıyla üretilen diğer ürünler de vitamin, mineral açısından aşağı kalır yanı yoktur. Üstelik lezzeti ve albenisi de artısı. Sadece kullanılan ilaçların yarılanma süresine dikkat edilmesi şartıyla, bir de tadı artırsın diye gereğinden fazla potasyum verilmiş olmasın...

Organik tarım zor bir uğraştır. Koşulları ağırdır. Her yerde, her yetiştirici organik tarım yapamaz. Bu konuda yayınlanmış yönetmelikler var, bunlara hiç girmek istemiyorum. Bu işi göze alanlar daha çok para kazanmaktan ziyade daha sağlıklı ürün yetiştirmeyi hedefleyen insanlardır; ama ne yazık ki istismara açık bir alandır. Sık sık da

istismar edilir. Amaç daha fazla para kazanmaksızın bu işi yapmalarını tavsiye etmem. Konvansiyonel tarım daha fazla kazandıracaktır. Zahmeti daha az olacaktır.

Dünyada toplam tarım alanlarının % 1,1'inde organik tarım yapılmaktadır. Birçok ülkeye organik tarım yapın diye dayatan Avrupa Birliğinde toplam tarım alanlarının yaklaşık % 3'ünde organik tarım yapılmaktadır. Bu oran Ülkemizde toplam tarım alanlarının %1,3'nü geçmemektedir.

Şimdiden yetiştirilen ürünlerin dünya nüfusunu beslemeye yetmediğini, yakın gelecekte bu nüfusun 10 milyara ulaşacağını düşünürsek, yeni tarım alanları bulamayacağımıza göre üretimi daha fazla artırmamızın yollarını aramalıyız. Kuraklık, küresel ısınma, olumsuz pek çok iklim koşulları tarımsal üretimde verimlilik kaybına yol açtığını göz önünde bulundurursak; organik tarımı daha fazla artırmak dünya nüfusunu beslemeye yetmeyecektir. Organik üretim bu oranlarda tutulmalıdır. Organik üretim alanlarını artırmaya çalışmak daha birçok yerde açlıkla mücadeleye girişmemize yol açacaktır. Dünyanın pek çok yerinde tıpkı Afrika'daki gibi açlık ve yetersiz beslenme alıp başını gidecektir.

Çözüm; iyi tarım uygulamalarıyla konvansiyonel tarımda verimliliği artırmaktır. Bunun için de mümkün olan her yerde sulu tarıma geçektir. Bu konuda en iyi örneklerden biri Hollanda'dır. Hollanda ve benzeri ülkelerin üretim teknikleri iyi incelenmeli üstüne bir şeyler daha katılmalıdır. Üreticiler eğitilerek geleneksel tarımdan uzaklaştırılmalıdır. Girdi maliyetleri düşürülerek tarımsal faaliyetler sürdürülebilir hale getirilmelidir. Uygun alanlarda arazi toplulaştırılmasına gidilmelidir...

Yeterli ve sağlıklı beslenmeniz dileğiyle...

